

DISSERTATIO ACADEMICA,

FAMAM REGIS

EX

ORIENTE VENTURI,

Breviter expendens,

Cujus PARTEM PRIOREM,

Suffragante Amplissimo Philosophorum ordine,

In Regia Academia Aboënsi,

Sub PRÆSIDIO

VIRI AMPLISSIMI atq; CELEBERRIMI,

DN. CAROLI ABRAH. CLEWBERG,

L. L. O. O. & Græc. PROFESS. Reg. & Ord.

Publico honorum examini modeste subicit

STIPENDIARIUS REGIUS

MAGNUS LINDELL,

Smolandus.

Ad diem IX, Junii MDCCLIII,

Loco horisque ante meridiem solitis.

ABOÆ, Impressit Direct. & Typogr. Reg. Magn. Duc,
Finland, JACOB MERCKELL.

Ho. Chytræus

Kongl. Maj:ts
Tro-Man och Öfverste-Lieutenant samt Riddare
af Kongl. Sverds Orden,
Högwälborne Baron,

**HERR WILHELM
STIERNSTEDT,**

Högvälb. Herr Öfverste-Lieutenanten, som uti Krigs-
ståndet til Fädernes landets väl, med oförfal-
skad nit upoffrar sina dagar, är derhos en älskare af
nyttiga vetenskaper. Otvifvelachtige prof deraf äro
mig för ögonen, som nu i flere års tid under des hägn
ägt den lyckan här i landet få upbruka mina af natu-
ren undfångne snillegåfvor. Närvarande arbete, angå-
ende Ryktet om Konungen af Österlandet, ämnas til et
ringa bevis af hog at ei illa använda min tid vid det-
ta Läro-sätet. Lät alt derföre, Nåd. Herre, det sam-
ma tillika hos Eder få förklara mitt vördnadsfulla sin-
ne och ärkänsla för all ärtedd ynnest. Almagten om-
gitve Eder öfriga Lefnad med så mycken fällhet, som
ett tackfamt hierta kan önska! Det skal oafsläteligen
vara min ifriga och tråгна бön, då jag med diup vörd-
nad framhårdar

Högvälborne Herr Baron Öfverste-Lieutenantens och
Riddarens

Allerödmiukaste Tienare,
MAGNUS LINDELL.

VIRO Nobilissimo atque Amplissimo,

**D. N. CHRISTOPHORO
R A P P E,**

Supremi Magni Ducatus Finlandiæ Dicafterii
Affessori Gravissimo,

Favoris ac benevolentiae documenta, quae in lares paternos exflare voluisti, luculentissima, nullo non tempore animo obversantur meo. Sed eadem, hecatombis digna, ullis officiis, ullis unquam curis demereri, longe supra meas vires positum equidem lubens agnosco. Tibi proinde, *Vir Generose & Consultissime*, cum meliora non suppetant, has offero pagellas, quas si leta ac serena acceperis fronte, ceteris in me meosque collatis beneficiis, hoc ipso cumulus accedet ingens. Mearum vicissim erit partium summum felicitatis nostrae statorem ardentissimis suspiriis precari, dignetur Te, *Vir Amplissime*, in annos bene multos Patriae, Themidi Fenice, tuisque omnibus superstitem servare.

Nobilissimi atque Amplissimi
NOMINIS TUI

Clientis humillimus,
MAGNUS LINDELL.

VIRO Admodum Reverendo nec non Praclarissimo;
DN. MAG. HENRICO FLEEGE,
Ecclesiarum quæ Deo in Kimito, Hitis & Dragsfiæ colliguntur,
Pastori meritissimo, Fautori quavis observantia perpetim colendo.

Admodum Reverendo ac Praclarissimo VIRO,
DN. JOHANNI TELANDRO,
Ecclesiarum quæ in Korfberga, Lemnhult & Solborga colliguntur,
Pastori accuratissimo, Fautori semper suspiciendo.

Admodum Reverendo & Praclarissimo VIRO,
DN. NICOLAO SEBELIN,
Ecclesiarum quæ in Resteled colliguntur, Pastori accuratissimo,
Fautori Grata mente honorando.

Admodum Reverendo ac Praclarissimo VIRO;
DN. MAG. PETRO WICKENBERG,
Ecclesiæ Resteledensis Vicario Pastori Laudatissimo, Evergetæ & Fautori optimo.

Ingratus essem Fautores, nisi pia mente beneficiorum recordarer, quibus me plus simplici vice cumulatissime ornastis. Cumque nihil in potestate mea sit, quo pietatem erga vos meam publice testatam facere queam, opusculum hocce qualecunque vobis offero, rogans, dignemini innocuos meos conatus, meque ipsum solito amore ac favore complecti. Ero quoad vitæ hujus mihi contigerit usura,

NOMINUM VESTRORUM

Cultor observantissimus,
MAGNUS LINDELL.

§. I.

Religionis Christianæ veritatem olim non modo, verum nostra etiam, quod dolemus ætate, variis impiorum hominum fallaciis impugnari, neminem latere potest, cui fata ecclesiæ & reipublicæ litterariæ vel leviter inspicere contigerit. Illis plurimi antiquorum quin & recentioris ævi scriptorum, alacriter strenueque obviam eundo, magno argumentorum apparatu, ita pro bona causa depugnarunt, ut quod regerant, adversariis relictum esse videatur nihil. Armorum autem, quibus in veritatis arce propugnanda felicissime usi fuere nostri, universam eamque splendidissimam suppellectilem cum perlustrare jucundum esset; nos, quæ nostri sit ingenii tenuitas, probe memores, contenti erimus, si paucis *originem fama de Rege ex oriente venturo*, circa tempora Nativitatis Christi percrebescantis indagando, quid inde veritati accedat roboris, in aprico collocare valuerimus. Quod dum fa-

cere adgredimur, Penevoli Lectoris, ea qua par est humanitatis officiorumque testificatione, nobis expetimus favorem & mitiora de innoxio hocce conamine iudicia,

§. II.

DE Rege venturo multa passim apud veteres habentur, quæ & alio pertinere, & a nostro instituto esse aliena, sequentiâ docebunt. Nobis examinanda se sistunt ea vestigia hujus famæ, quæ reliquerunt historicorum triumviri, iidemque maximi nominis, Flav. Josephus, C. Svet. Tranquillus & C. Cornel. Tacitus. Horum primus, quem & historicorum, ubi a S. S. S. S. discesseris, primum & ἀξιωματικῶν rerum suæ gentis enarratorem adpellant eruditi, Flavius Josephus, expositurus rationes, quibus commoti bellum contra Romanos vel susceperint, vel tanta obstinatione profecuti fuerint Judæi, hæc habet; τὸ δὲ ἐπίκραν αὐτῶς μάλιστα πρὸς τὸν πόλεμον, ἦν χρησιμὸς ἀμφίβολος ὁμοίως ἐν τοῖς ἱεροῖς εὐρημένῳ, χρημασι, ὡς κατὰ τὸν καιρὸν ἐκείνου ἀπὸ τῆς χώρας ἵς αὐτῶν ἀρξῆσι ὀικουμένης. i. e. Sed quod maxime eos ad bellum excitaverat, vaticinium erat ambiguum in sacris libris repertum, illis circiter temporibus quendam ex eorum finibus profectum, orbis terrarum imperio potiturum. (a) χρησιμὸν ἀμφίβολον Josephi, veterem constantemque opinionem adpellat C. Svetonius (b) Percrebuerat, inquit, oriente toto vetus & constans opinio, esse in fatis, ut eo tempore Judæa profecti rerum potirentur. Non multum abludit C. Cornel.

Cornel. Tacitus, Scriptor eloquentissimus, idemque „
 σημῶς, (c) pluribus, inquires, persuasio inerat an- „
 tiquis Sacerdotum litteris contineri, eo ipso tem- „
 pore fore, ut valesceret oriens, protectique Judæa „
 rerum potirentur. „

(a) Joseph. Bell. Jud. L. VI. c. 5. p. m 390. (b) Sve- „
 son. in Vespasian. IV. 8. (c) Tacit. Hist. L. V. C. 15.

§. III.

SI ad loca th. præced. allata vel tantillum adten- „
 dere voluerimus, facili negotio, duo momenta „
 nobis se offerent consideranda, nimirum tres aucto- „
 res pene *συγγοίως* eandem nobis tradidisse narratio- „
 nem, quo eidem fidei accedit plurimum; cum veri „
 vix reddatur simile, unum ex altero depromsisse sua.

Quumque præterea in enarranda veteri & constanti il- „
 la opinione iisdem fere usi sint verbis; non incongrue col- „
 ligere nos posse arbitramur, illos aut ex oraculis prophe- „
 tarum, aut fama ipsa totum terrarum orbem pervagata „
 hæc haulisse vaticinia. Quantos vero motus animorum, „
 quantam expectationem hæc quaqua patuit orbis latissi- „
 me disseminata excitaverit persuasio; persuasurum si- „
 bi quemlibet haud difficulter, nemo non viderit. Et „
 nos quoque mox in majori luce collocabimus, ubi „
 varia in sensu vero indagando hujus vaticinii de re- „
 ge ex oriente prodituro hominum ea viventium æ- „
 tate recensuerimus sententiarum divortia. Hæc pro- „
 cul dubio diversis præjudiciis & de rege venturo no- „
 tionibus, quibus illis temporibus in partes trahebantur „
 mortalium animi, debebant originem.

§. IV.

Judæos oraculis Prophetarum de adventu Messiā edoctos, magna ejusdem tenebat expectatio; sed animos velut lues contagione quadam infecerat persuasio, qua spe regis mundani res jam collapsas restitutura, hoc vaticinio imminentem annunciari liberationem a jugo Romanorum rati, tanto iis fortius sese opposuerunt. Testis est Josephus, verbis supra allegatis subjungens, *Ταῦτο ἡ μὲν ὡς οἰκείον ἐξέλαβον, καὶ πολλοὶ τῶν σοφῶν ἐπλανήθησαν περὶ τὴν κρείσιν*: Hoc illi „quidem quasi proprium acceperunt, multique Sapi- „entum interpretatione decepti sunt. (a) Quod etiam „non obscure confirmant sequentia Svetonii; Id Ju- „dæi ad se trahentes rebellarunt. (b) Eandem Ju- „dæorum sententiam nec reticuisse Tacitum, pro- „dunt quæ prioribus subjicit verba; Sed vulgus Ju- „dæorum, more humanæ cupidinis, sibi tantam fa- „torum magnitudinem interpretati, ne adversis qui- „dem ad vera mutabantur. „ Hoc tamen non obsta- „re videtur, quin tuto queamus adferere, fuisse non paucos, qui cum Simeone, aliisque de Judæorum cœtu fidelibus, saniora de Messiā edocti, hæc ad mundi Salvatorem referenda senserint. Unus, quantum novimus, Josephus tribulium sententiam deserit, & oracula de rege Messiā ad Vespasianum accom- modare solet, sic enim addit; *ἰδὲν δ' ἄρα τὴν περὶ Ουε- σπασιανῆ τὸ λόγιον ἡγεμονίαν, ἀποδείχθειλος ἐπὶ Ἰουδαίας αὐτο- „κρατορῆσθαι*. i. e. Hoc autem plane responso Vespasiani de- „signabatur imperium, qui in Judæa creatus est
Impe-

Imperator. (c), Quod tamen Josephum ea propter fecisse, ut Vespasiani gratiam turpissima adulatione aucuparetur, res est notissima. Quum enim captus a Vespasiano ei filioque ejus imperatoriam dignitatem prædixisset; postea ab eodem hortatu Titi, securi dissecta catena, vinculis solutus, variisque cumulatus fuit beneficiis. (d) Josepho suffragantur plerique; & inter eos Svetonius ac Tacitus, qui de Vespasiano atque Tito hæc prædicta esse voluerunt. Augusto hanc famam alii convenire rati, ad eum accommodarunt prodigium paulo ante quam nasceretur, Romæ factum publice, portendens Regem Populi Romani naturam parturire (e). De quo aliisque prodigiis pluribus agit Dio. (f) Reliqui gentilium prout convenientissimum arbitrabantur, de diversis regibus & principibus hæc cupiebant intellecta (g).

(a) *L. cit.* (b) *loco sup. cit.* (c) *loc. cit.* (d) *vid. Joseph. hist. Jud. L. IV. c. X.* (e) *Sveton. in Aug. c. 94.* (f) *circa init. L. XLV.* (g) *Servat. Gallus dissert. Sibyllinis Cap. XLIX p. 363. seqq.*

§. V.

PRudentiores vero alii Christiani de Rege, ex oriente prodituro, famam memorabilem ad Regem verissimum, Jesum Christum, quem Divini prænuntiaverant vates, transferendam censuerunt. Hos inter inprimis nominandi Hegesippus & Eusebius. Ille hæc habet. Inter quæ illud præcellentissimum, „ quod in litteris æque vetustis, quas Sacras voca-
bant,

„bant, manebat impressum, quod secundum illud
 „tempus futurus esset vir, qui de regione eorum
 „imperium assumeret in orbem terrarum. Quæ res
 „eos in tanto furore posuit, ut sibi non solum liber-
 „tatem: sed etiam regnum pollicerentur. Id alii ad
 „Vespasianum referendum putarunt, prudentiores ad
 „Dominum IESUM, qui eorum in terris secundum
 „carnem genitus ex Maria regnum suum per uni-
 „versa terrarum spatia diffudit. (a) Eusebius autem
 hunc in modum. Ἐβραῖοι δὲ π τὰ γὰ παραδόξως περὶ ὁ αὐ-
 πὸς ἰσραὴλ συγγραφεὺς, χρησιμὸν πνα φάσκει ἐν ἰσραὴλ γράφα-
 μασιν εὐρησθαι περιέχοντα, ὡς κατὰ τὴν καιρὸν ἐκείνον ἀπὸ
 τῆς χάριτος αὐτῶν πς ἀρξοὶ τῆς οὐκ ἐκείνης. Ἵν αὐτοὶ μὲν ἐπὶ
 θεσπιστῶν ππληρωθῶσι ἐξείληφον. ἀλλ' ἐχ ἀπίστως π ἔτες,
 ἢ μόνως ἤρξεν τῆς ὑπὲ ρωμαίων. δικαιοῖρα δ' αὐ ἐσὶ τοι χρι-
 στὸν ἀναχθεῖν, πρὸς ὃν εἰρητο ὑπὸ τῶ πατρὸς. αἰτησῶ
 τὰρ ἐμῶ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σε, καὶ τὴν κα-
 τὰ χροὸν σε τὰ πέρατα τῆς γῆς. ἢ δὴ καὶ αὐτὸ δὴ εἶπε
 τὰ καιρὸν εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ Θεογγ. τῶν ἱερῶν ἀ-
 ποστόλων, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οὐκ ἐκείνης τὰ ῆματα αὐ-
 τῶν, „ h. e. ad huc & aliud quiddam admirabilius
 „idem ipse historiographus scribit, oraculum quod-
 „dam dicentis in sacris repertum esse litteris, hoc in
 „se continens, quod illo tempore ex ipsorum quis-
 „quam regione ortus, orbi esset imperaturus, quod
 „ipse quidem Iosephus in Vespasiano impletum esse
 „intellexit. Verum ille non toti, sed soli Romano or-
 „bi imperavit. Justius autem hoc oraculum ad Christum
 „refertur, ad quem dictum est a patre: Pl. 2: Pete

a me & dabo tibi gentes hereditatem tuam, & possessionem tuam terminos terræ: cujus sane apostolorum sonus jam illo ipso tempore in omnem terram, & verba eorum in fines orbis exierant. (b), Nec de alio quopiam intelligi commode potest hæc fama Regis ex oriente. Hujus certe regnum terrarum orbis universi ambitu terminandum, non nisi ad Christum pertinet, quippe qui ab æterno Rex fuit Regum & gentium omnium, ejusque imperio terminos nullos, fines nullos, constituit rerum Summus arbiter Deus. Quid quod firmam de Rege ex oriente venturo persuasionem, constantem & veterem opinionem Svetonio dictam, si recte calculos subduxerimus, in ea ipsa incidere tempora deprehensurifumus, quæ proxime præcesserunt nativitatem Salvatoris; eamque sic nec temere natam, neque vago rumori debere originem: Sed ex certo quodam fonte in universum derivatam fuisse terrarum orbem.

(a) *Hegesipp. L. V. de Excid. Hierosol. c. 44.* (b) *Hist. Eccles. L. III. c. 8.*

§. VI.

ESt hic fons, quem pro modulo ingenii pervestigaturis, diversæ se nobis offerunt eruditorum sententiæ. Sunt nimirum, qui ad oracula Sibyllina famam istam suos referre natales arbitrentur. Sunt, qui Virgilii quartam Eclogam *de virgine & nova progenie cælo demissa*, volunt ex iisdem hauttam esse vaticiniis. Nos quidem Poëtarum principi nimum honoris tribuere censemus eruditorum non paucos,

eos, dum eum in numerum sanctorum vatum propter eclogam, quæ plus simplici vice, specimina prodit ethnicismi, putant referendum. Oraculis autem Sibyllinis quo minus illam deberi, de qua jam nobis est sermo, persuasionem existimemus, obstare hæc videntur potissimum. De antiquissimis Sibyllarum oraculis traduntur multa; sed incertitudinis eadem habent plurimum, nec hodie est compertum quæ continuerint vaticinia. Quæ vero Patribus excitata legimus, dubiæ non minus auctoritatis esse, quam quæ hodie omnium versantur manibus, & pro Sibyllinis venditantur, supposititia, & a pia Christianorum quorundam fraude profecta, haud absque ratione suspicati sunt eruditi. Persvasum nimirum erat non nullis facilius convertum iri gentiles, si ipsis ostendi posset, decantatam ipsorum Sibyllam de JESU & Christiana religione ante plura secula fuisse vaticinatam. Hinc sub nomine Sibyllæ prodierunt varia oracula, de Christo, quin & integra collectio, octo libris constans & Græco carmine composita. Hæc conficta esse carmina loquitur ipsum oraculorum argumentum, verisimile reddunt tot alia primorum sæculorum apocrypha, tot fraudes profectæ a præpostera pietate, quæ veritatem fulcro mendacio indigere putabat. Ethnici proinde hoc Christianis ad Sibyllina provocantibus, objecerunt, uti testantur passim Origenes, Lactantius, Eusebius, Augustinus, Sozomenus. (*) Ingenue Augustinus; Quæcunque prophetiæ de Dei per
JESUM

Iesum Christum gratia proferuntur, possunt putari, a Christianis esse confictæ. Ideo nihil est firmitus, ad convincendos quosvis alienos, si de hac re con- tenderint, nostrosque faciendos, si recte sapuerint, quam ut Divina prædicta de Christo ea proferantur, quæ in Judæorum scripta sunt codicibus. (b). Quin & pro supposititiis nobiscum habent Sibyllina Josephus Scaliger, Il. Casaubonus, Blondellus, Petitus, Fabricius, Moshemius aliique. (c) Ab hoc igitur fonte illam de qua jam agitur, famam revocare minus tutam arbitramur. Præsertim cum in iis, quæ nostra ætate hoc nomine superbiunt oraculis, nullum Regis ex oriente venturi reperiatur vestigium. Sed plurima dixerit aliquis jactitata fuisse de Rege venturo inter gentes vaticinia, quæ famæ nostræ locum præbuisse videntur. Nos ejus generis plurima existisse facile largimur: Sed simul contendimus, eadem reges aliarum gentium potius spectare, & ab illo, quem vetus indigitabat opinio, probe esse distinguenda.

(a) cf. Fabric. Bibl. Gr. T. I. L. I. c. XXX. s. 67 XXX. n. 13. (b) de Civ. D. Lib. 18. c. 47. (c) cf. Fabric. Bibl. Gr. T. I. p. m. 223. it. Job. Laur. à Mosheim. not. ad orig. contra Cels. p. m. 582. seq.

§. VII.

FAmæ proinde hujus toto orbe percrebescentis fontes indagare si voluerimus genuinos, adeundi sunt historici, quorum fide ad nostra tempora permansit hujus rei memoria. Tacente licet Svetonio, non ta-

cet Tacitus; qui ex antiquis Sacerdotum litteris eam persuasionem ortam esse scribit. Josephus etiam testatur χρησμόν ἀμφίβολου ἐν ἱεροῖς χράμασι responsum ambiguum in sacris litteris, fuisse repertum: hinc autem originem traditionis ad omnem posteritatem memorandæ non nisi in ipsis Prophetarum libris esse quærendam, ad oculum patet. Quum vero heic disquiri possit, e quonam potissimum sanctorum vatum oraculo reperi eadem debeat, altioris indaginis esse quæstionem libenter agnoscimus.

Quemadmodum autem Deus non simul & semel omnem suam voluntatem de generis humani redemptore patefecit: sed sapientissimo usus consilio, *πολυτροπῶς*, (A) לפרקים diversis temporibus & per diversas doctrinæ partes: sic in protevangelio generalia fundamenta continentur de venturo Messia (b) cetera vero momenta, tempus, locum, tribum & quæ ejus generis fuere alia, manifestius indicatura, sensim succedente tempore, diversis editis oraculis, populo Judaico innotuere. Sic Gen. XII: 1. docetur Messiam ex Abrahami posteris proditurum, ex tribu Judæ, Gen XLIX: 10. e familia Davidis, 2. Sam. VII: 12. &c. locum nativitatis indicavit, solusque Bethlehemum Messiaë patriam nominavit Michæas C. V. v. 2. Tempus vero, quo nasciturus erat Israël's Dominator, vage primo descriptum, nimirum ante ablationem sceptri a Juda, (c) postea Danielis vaticinio, quorundam seculorum spatio, certo restrictum & determinatum, tandem a Propheta postremo

mo Malachia; qui & Messiaë & præcursoris ejus mox existuri fecit mentionem, designatum, ultimo ab Angelo fuisse denuntiatum, sacræ nos docent pandecta.

Judæos itaque non ex uno quodam sanctorum vatum oraculo, circa tempora nativitatis Christi, adventare Regem Israël tot seculis promissum, totque patrum desideriiis ac vobis expetitur; sed ex pluribus inter se collatis ac simul sumtis, colligere debuisse, immo etiam revera collegisse, dubitari omnino non potest.

(a) *Ebr. 1: 1.* (b) *Gen. III: 16.* (c) *Gen. XLIX: 10.*

§. VIII.

Vaticinia ista, imprimis quæ tempus adventus Messiaë, multis ante seculis, prædixerant, si probe meditati fuerint Judæi, fieri non potuit, quin quo propius instaret exoptata ejus nativitas, eo frequentiores de hoc Rege haberi sermones, eo magis expectatione dulcissima omnium impleri cœperint animi. Novimus ab antiquis temporibus, jussu Divino, e lege Mosis Paratcham, quovis sabbato, publice prælegi solitam. Novimus Psalmos Davidicos ad præcinendum adhibitos. Lectionem etiam Propheticaam lectioni legis subjungere, usu fuisse receptum, nemo ignorat. Unde & ipsis Divina toties repetita oracula de adventante Rege Messia sæpius legendi, relegendi, inter se conferendi, doctorumque in eadem audiendi commentaria ac paraphrases, opportunitatem nunquam defuisse, cuivis in propatulo esse arbi-

arbitramur. Talis porro his temporibus, erat reipublicæ Judæorum conditio, ut Romanorum inde iugo subiecti, hinc vero duriori Herodis imperio, quem pro peregrino, cum Idumæus esset, habebant, pressi, meliora tempora & lætiorum rerum suarum adspectum avide exspectarent. Hinc eo diligentius eos Prophetarum de Messia vaticinia, lustrare coactos, vero admodum redditur simile, quo certius constat, regnum Messia, male intellectis Divinis oraculis, pro mundano habuisse, indeque liberationem, a tot quibus premebantur malis, orituram, ipsis fuisse persuasum. Quod vero in ea fuerint opinione saltem Judæorum plerique, vel ex ingentibus animorum motibus, quos nati Regis Judæorum fama Hierosolymis excitavit, probaveris.

Certe non aliam ob causam ἐλεγχθη πᾶσα ἱεροσόλυμα, (*) quam quod facile perspicerent Judæi, non sine magna effusione sanguinis regno positurum, Romanorumque & Herodis potentiam debellaturum fore recens natum Regem Messiam. Hinc populus Jesum prehendere, Regem sibi constituere, seque ipsius uti veri Messia imperio subicere voluisse legitur. Hinc & infanticidium Bethlehemiticum, Herodes sibi metuens immuni crudelitate solio suo firmando, turpissime adhibuit. Hæc ipsius Christi discipulis cum ante tum post ejus mortem, eadem cum vulgo de regno mundano mansit opinio. Syne-drium Judæorum, utpote viris in legis Prophetarumque lectione versatissimis constans, cum baptiza-
ret

ret Johannes, misit ad eum quosdam sciscitatu-
 ret, quæ Messias facere oporteret. Unde vero hoc Ju-
 dæis innotescere potuit, nisi e varicinio Ezechie-
 lis, C. XXXVI: 25. ubi hæc leguntur; וזקתי עליכם
 מימי שהוריתם ומסרתם מכל שמאותיכם
 וזקתי עליכם וזקתי עליכם וזקתי עליכם Ad quæstionem, quid
 de persona Christi sentiret populus Judæorum? re-
 spondent discipuli; alii Johannem Baptistam, alii,
 Jeremiam, alii, Eliam, alii Prophetam, i. e. *Messiam*,
 qui Deut. C. XVIII: v. 15. sic appellatur. Intelle-
 xerunt facile Judæi, cum se filium hominis nomina-
 ret, ad caput Dan. VII: v. 13, 14. respicere Salvato-
 rem; quum ibi hoc nomine insigniatur Messias. Nec
 in aliis V. T. locis huc spectantibus hospitem fuisse
 populum Judaicum, abunde colligi potest, è variis
 N. T. locis, ubi de Messiaë miraculis, loco nativita-
 tis ejusque æterna duratione disputatum legimus.
 Quin & Samaritanis Divina de Messia oracula fuis-
 se notissima, tum e colloquio feminæ Samariticaë
 cum Christo, Joh. VI. tum ex aliis locis, abunde
 constat.

Mirum proinde non est, nec veri ab simile, existisse
 circa tempora adventus Christi plurimos e Judæis, qui
 ex diligenti lectione & meditatione S. S. concludere non
 obscure potuerint, adesse tempora a Prophetis prædicta.
 Non difficile ipsis erat perspectu, Sceptrum a Juda, sal-
 tem qua partem, jam esse sublatum, ad finem pervenisse
 hebdomadas Danielis, Syriæ Ægyptique regna nunc es-
 se everfa.

Quemadmodum igitur Daniel e Prophetia Jeremiae didicisse dicitur, imminere tempus liberationis e captivitate; ita & Judæorum sapientiores e lectione vaticiniorum Divinorum adventum Messiae nunc animo præcipere potuerunt, quod & Hannæ & Simeonis exemplum extra controversiam ponit. Simeonem quod attinet, erat is, ut nonnullorum fert opinio, Hillelis filius & Synedrii Præses, adeoque legis vaticiniorumque Divinorum peritissimus, quin & peculiari Dei revelatione collustratus, & *πρόσδεχόμενος παράκλησιν τῷ Ἰσραήλ*. Idem de Hanna dicendum, quæ *προφητις* dicitur, & cujus pietas præclaro celebratur encomio. Ambo ætate proveciores, indeque ut & ex aliis rationibus, ab LXXX. circiter ante nativitatem Salvatoris annis, hac de Rege Messia propediem nascituro, fama plenam fuisse totam Judæorum gentem, colligit Humphrid. Prideaux, his verbis; and for above eighty years before Christ's birth, the whole house of Israël were big thereof. For so long Anna the Prophetess being actuated by it, had attended at the Temple in fasting and prayer, to wait his appearance. (b)

(a) *Matth. II: v. 3.* (c) *in his connection of the history of the Old and New Testament. P. II: p. 633.*

